

6. HENKILÖHAHMOT JA MILJÖÖ

Käsitteet: kollektiivinen henkilöhahmo,
yksiulotteinen/moniulotteinen hahmo,
kehittyvä/kehittymätön hahmo, miljöö

Henkilöhahmot

Päähenkilö

Sivuhenkilö

Kollektiivinen henkilöhahmo = hahmojoukko, joka osallistuu yhteiseen tapahtumaan tai suorittaa yhteistä tehtävää

- esim. muumien perhe tai stormstrooperit (Star Wars)
- hahmon kohtalo riippuu siitä, miten yksittäiset hahmot oppivat tekemään yhteistyötä
- hahmo voi muuttua, jos ryhmän hahmot vaihtuvat tai kehittyvät

Myös **ympäristö** voi toimia ikään kuin henkilöhahmona, esim. *Leväluhta* (2018)

Hahmoa rakentavat esim.

- nimi
- ikä
- sukupuoli
- elinympäristö
- sosiaalinen asema
- ulkonäkö
- luonne
- puheet
- ajatukset
- toiminta
- suhde muihin hahmoihin

Miten hahmot rakentuvat?

yksiulotteinen

moniulotteinen

kehittymätön

kehittyvä

Miljöö = teoksen tapahtuma-aika ja paikka

Miljööön kuvaus tuo hidastaa kerrontaa ja luo tunnelmaa. Usein se myös tukee henkilökuvausta esim. heijastelemalla hahmon mielentilaa.

Konkreettinen miljöö

Ajallinen miljöö

Sosiaalinen miljöö = yhteiskunnallinen tilanne

Sisäinen miljöö = miten hahmo kokee miljööön

7. AIHE, TEEMA JA MOTIIVI

Aihe ja teema *Seitsemän veljestä* -romaanissa (1870)

Aihe on teoksen käsittelemä asia tai ilmiö

- Jukolan veljesten nuoruudenvaiheet

Teema = teoksen perusajatus, jota käsittelemään teos on kirjoitettu

- veljesten kehittyminen
- ihmisten kypsyminen vastuuseen

Teeman selvittäminen vaatii havaintojen ja tulkintojen tekemistä koko tekstistä!

Motiivi

= toistuva tilanne, henkilö, esine tai juonenkäänne

Seitsemän veljestä -romaanin motiivit:

- veljesten pako/paluu yhteisöön
- tuli

Motiivit auttavat teeman löytämisessä

Tulkinta

= mistä lukijan mukaan teoksessa on todella kyse

Mistä erilaiset tulkinnat johtuvat?

- monitulkintaisuus
- aukot
 - aukot herättävät lukijan mielenkiintoa ja innostavat ratkaisemaan tekstin arvoituksen
- yleissivistys
 - esim. intertekstuaaliset viittaukset

Tulkinnat pitää aina perustella havaintojen avulla!

- huomioi kokonaisuus ja konteksti

Esimerkki Rosa Liksomin novellista